

รายละเอียดในการตรวจสอบลักษณะของพันธุ์พืชที่ขอจดทะเบียนเป็นพันธุ์พืชใหม่
ตามชนิดพืชที่ได้ประกาศให้เป็นพันธุ์พืชใหม่ที่จะได้รับการคุ้มครอง
ตามมาตรา 14 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองพันธุ์พืช พ.ศ. 2542

ชนิดพืช

หอมแดง (*Allium ascalonicum* L.)

1. วัตถุประสงค์ของหลักเกณฑ์การตรวจสอบลักษณะพันธุ์พืช (Subject of these Guideline)

หลักเกณฑ์การตรวจสอบลักษณะพันธุ์พืชที่จะกล่าวต่อไปนี้ ให้ใช้กับพืชหอมแดง (*Allium ascalonicum* L.)

2. ส่วนขยายพันธุ์ (Material Required)

2.1 การกำหนดปริมาณ คุณภาพ เวลา และสถานที่ ที่ส่งมอบส่วนขยายพันธุ์ (Determination of quantity/quality/ time and place deliver of propagation)

พนักงานเจ้าหน้าที่ เป็นผู้กำหนดปริมาณ และคุณภาพของส่วนขยายพันธุ์ที่ต้องการจะตรวจสอบ พร้อมทั้งกำหนด เวลาและสถานที่ การส่งมอบส่วนขยายพันธุ์ ผู้ยื่นคำขอจดทะเบียนพันธุ์พืช จะต้องเป็นผู้ส่งมอบ ตามที่กำหนด พร้อมทั้งดำเนินการให้เป็นไปตามระเบียบของทางราชการทั้งในเรื่องการผ่านพิธีการทางศุลกากร และด้านสุขอนามัยพืช

2.2 ชนิดของส่วนขยายพันธุ์ (Type of plant material)

ผู้ยื่นคำขอจดทะเบียนพันธุ์พืชใหม่ ต้องส่งมอบต้นพันธุ์ (หัว/หัวย่อย) หรือเมล็ดพันธุ์ให้กับพนักงานเจ้าหน้าที่

2.3 ปริมาณส่วนขยายพันธุ์ (Quantity of plant material)

ผู้ยื่นคำขอจดทะเบียนพันธุ์พืชใหม่ จะต้องส่งมอบต้นพันธุ์ (หัว/หัวย่อย) อย่างน้อย 300 หัว หรือเมล็ดพันธุ์อย่างน้อย 15,000 เมล็ด

2.4 คุณภาพของส่วนขยายพันธุ์ (Quality of plant material)

ต้นพันธุ์หรือเมล็ดพันธุ์ที่นำมาทดสอบจะต้องเป็นส่วนขยายพันธุ์ที่มีคุณภาพดี สมบูรณ์ปราศจากโรค และแมลงที่ติดมากับส่วนขยายพันธุ์

2.5 การให้ข้อมูลการปฏิบัติการใดๆ กับส่วนขยายพันธุ์ (Providing any functional information about plant material)

ส่วนขยายพันธุ์ที่จัดส่งต้องไม่มีการกระทำใด ๆ ที่เป็นผลต่อการแสดงออกของลักษณะของพันธุ์พืช เว้นแต่ได้รับอนุญาต หรือกำหนดโดยพนักงานเจ้าหน้าที่ กรณีที่ส่วนขยายพันธุ์ที่ส่งมอบเคยผ่านการปฏิบัติการใด ๆ เช่น พ่นสารป้องกันกำจัดแมลง โรคพืช ใช้ปุ๋ย ใช้สารกระตุ้นการเกิดตาดอก จะต้องระบุเป็นลายลักษณ์อักษร ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบ

3. วิธีการตรวจสอบ (Method of Examination)

3.1 จำนวนครั้งที่ปลูกทดสอบ (Number of Growing Cycles)

ควรทำการปลูกทดสอบ จำนวน 2 ครั้ง แต่ถ้าความแตกต่าง ความสม่ำเสมอ/ความคงตัวไม่สามารถสังเกตเห็นได้ชัดเจน ต้องทำการปลูกทดสอบเพิ่มอีก 1 ครั้ง

3.2 สถานที่ทดสอบ (Testing Place)

สถานที่ปลูก ควรทำการทดสอบใน 1 สถานที่ ให้กำหนดตามความเหมาะสม แต่ถ้าลักษณะประจำพันธุ์สำคัญ ไม่สามารถสังเกตเห็นความแตกต่างได้ อาจจะต้องเพิ่มสถานที่ที่ปลูกทดสอบ

3.3 ปัจจัยแวดล้อมสำหรับการปลูกทดสอบ (Conditions for Conducting the Examination)

ต้องปลูกทดสอบภายใต้สภาพแวดล้อมที่เหมาะสมเพียงพอต่อการเจริญเติบโตและการแสดงออกของลักษณะที่จะใช้ตรวจสอบได้

3.4 การวางแผนปลูกทดสอบ (Test Design)

ให้ปลูกพันธุ์ที่ขอจดทะเบียนและพันธุ์เปรียบเทียบกับบริเวณพื้นที่เดียวกันและให้มีวิธีการปลูกและการจัดการเดียวกัน โดยให้มีการกระจายตัวของพันธุ์ที่ขอจดทะเบียนและพันธุ์เปรียบเทียบบนแปลงปลูก กรณีส่วนขยายพันธุ์เป็นต้นพันธุ์แต่ละพันธุ์ ปลูกทดสอบอย่างน้อย 100 ต้น กรณีส่วนขยายพันธุ์เป็นเมล็ดพันธุ์ แต่ละพันธุ์ ปลูกทำการทดสอบอย่างน้อย 300 ต้น แบ่งเป็น 2 ซ้ำ การบันทึกข้อมูล กระทำเมื่อต้นพืชเริ่มสร้างหัวก่อนกลุ่มใบจะล้มลง

3.5 การทดสอบเพิ่มเติม (Additional Tests)

กรณีต้องการตรวจสอบลักษณะอื่นเพิ่มเติม ที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบพันธุ์พืช ให้เป็นไปตามที่พนักงานเจ้าหน้าที่กำหนด

4. การประเมิน ความแตกต่าง ความสม่ำเสมอ และความคงตัว (Assessment of Distinctness, Uniformity and Stability)

4.1. ความแตกต่าง (Distinctness)

4.1.1 คำแนะนำทั่วไป (General Recommendations) การตรวจสอบความแตกต่าง เป็นส่วนที่สำคัญสำหรับผู้ใช้หลักเกณฑ์นี้

4.1.2 ความแตกต่างที่คงที่ (Consistent Difference)

การแสดงความแตกต่างระหว่างพันธุ์อาจจะชัดเจน โดยไม่จำเป็นต้องปลูกทดสอบมากกว่าหนึ่งครั้ง บางกรณีการปลูกทดสอบมีอิทธิพลจากสิ่งแวดล้อมที่ไม่เหมาะสม จึงต้องปลูกทดสอบมากกว่าหนึ่งครั้ง เพื่อให้เชื่อมั่นว่า ความแตกต่างของลักษณะที่เกิดขึ้นเป็นความแตกต่างคงที่ อย่างเพียงพอ

4.1.3 การแสดงความแตกต่างอย่างเด่นชัด (Clear Difference)

การพิจารณาความแตกต่างของสองพันธุ์ที่ชัดเจน ขึ้นอยู่กับหลายปัจจัย และสิ่งที่ต้องพิจารณาคือชนิดของลักษณะว่าเป็นลักษณะที่แสดงออกเป็นชนิดใด เช่น เป็นลักษณะทางคุณภาพ (qualitative) ลักษณะทางปริมาณ (quantitative) หรือลักษณะคุณภาพเทียม (pseudo-qualitative)

4.1.4 จำนวนตัวอย่างพืชที่ตรวจสอบ (Number of Plants / Parts of Plants to be Examined)

การตรวจสอบโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินความแตกต่างระหว่างพันธุ์ กรณีการประเมินลักษณะที่กำหนดตัวแทนหนึ่งตัวอย่าง (single plants) กรณีส่วนขยายพันธุ์เป็นต้นพันธุ์ จะต้องสุ่มเก็บตัวอย่างจากพืชจำนวน 40 ต้น กรณีส่วนขยายพันธุ์เป็นเมล็ดพันธุ์ จะต้องสุ่มเก็บตัวอย่างจากพืชจำนวน 60 ต้น และในการประเมินในลักษณะอื่นต้องประเมินจากทุกต้นที่ทดสอบ โดยไม่รวมต้นที่มีลักษณะใดลักษณะหนึ่งผิดปกติไปจากต้นอื่น (off-type)

4.1.5 วิธีการตรวจสอบ (Method of Observation)

คำแนะนำสำหรับการตรวจสอบลักษณะพันธุ์พืชเพื่อตรวจสอบความแตกต่างระหว่างพันธุ์ จะถูกกำหนดไว้ในตารางบันทึกลักษณะ โดยมีวิธีการตรวจสอบดังนี้

MG หมายถึง การวัดจากกลุ่มต้นพืชหรือส่วนของพืช แล้วใช้ค่าที่ได้เป็นตัวแทนของพันธุ์ (single measurement of a group of plants or parts of plants)

MS หมายถึง การวัดต้นพืชหรือส่วนของพืชจากทุกต้นแล้วใช้ค่าเฉลี่ยที่ได้เป็นตัวแทนของพันธุ์ (measurement of a number of individual plants or parts of plants)

VG	หมายถึง	การประเมินด้วยสายตาจากกลุ่มต้นพืชหรือส่วนของพืช แล้วใช้ค่าสังเกตที่ได้เป็นตัวแทนของพันธุ์ (visual assessment by a single observation of a group of plants or parts of plants)
VS	หมายถึง	การประเมินด้วยสายตาจากต้นพืชหรือส่วนของพืชจากทุกต้น แล้วใช้ค่าสังเกตที่ได้เป็นตัวแทนของพันธุ์ (visual assessment by observation of individual plants or parts of plants)

4.2 ความสม่ำเสมอ (Uniformity)

พิจารณาที่ระดับความสม่ำเสมอของประชากรมาตรฐาน 1 เปอร์เซ็นต์ ที่ระดับความเชื่อมั่นอย่างน้อยร้อยละ 95 กรณีที่เก็บตัวอย่างจำนวน 40 ต้น ต้องไม่มีต้นที่มีลักษณะใดลักษณะหนึ่งผิดปกติไปจากต้นอื่น (off-type) มากกว่า 2 ต้น และกรณีที่เก็บตัวอย่างจำนวน 100 ต้น ต้องไม่มีต้นที่มีลักษณะใดลักษณะหนึ่งผิดปกติไปจากต้นอื่น (off-type) มากกว่า 3 ต้น

4.3 ความคงตัว (Stability)

ในทางปฏิบัติไม่มีการทดสอบความคงตัว อย่างไรก็ตาม จากประสบการณ์ ในหลายชนิดพันธุ์ พบว่าหากผลการทดสอบแสดงความแตกต่างและลักษณะมีความสม่ำเสมอแล้ว ก็สามารถพิจารณาได้ว่ามีความคงตัวด้วย

5. การจัดกลุ่มพันธุ์ (Grouping of Varieties and Organization of the Growing Trial)

5.1 การคัดเลือกพันธุ์พืชทั่วไปที่จะนำมาปลูกทดสอบกับพันธุ์พืชที่ยื่นขอจดทะเบียนพันธุ์พืชใหม่ จะต้องแบ่งกลุ่มเพื่ออำนวยความสะดวกในการประเมินความแตกต่าง

5.2 ส่วนของพืชที่ใช้ในการจัดกลุ่มของพันธุ์

- 1) เฉพาะพันธุ์ที่ขยายพันธุ์ด้วยเมล็ด : หัว : แนวโน้มการแตกหัวย่อย (Seed-propagated varieties only) : Bulb: Tendency to split into bulblets (with dry skin around each bulblet) (ล.8)
- 2) หัว : จำนวนหัวย่อยที่แตกออก (Bulb: degree of splitting into bulblets (with dry skin around each bulblet)) (ล.9)
- 3) หัว/หัวย่อย : รูปร่างตัดตามยาว (Bulb/Bulblet : shape (in longitudinal section)) (ล.16)
- 4) หัว/หัวย่อย : สีที่ส่วนฐานของเปลือกแห้ง (Bulb/Bulblet: base color of dry skin) (ล.20)
- 5) หัว/หัวย่อย : จำนวนการงอกต่อกิโลกรัม (Bulb/Bulblet: number of growing points per kg) (ล.24)
- 6) ลักษณะเพศผู้เป็นหมัน (Male sterility) (ล.28)

6. การอธิบายสัญลักษณ์ในตารางแสดงลักษณะที่ใช้ตรวจสอบ (Introduction to the Table of Characteristics)

6.1 การจำแนกลักษณะ (Categories of Characteristics)

6.1.1 ลักษณะมาตรฐาน

เป็นลักษณะที่ได้รับการพิจารณาตามเกณฑ์มาตรฐานสำหรับการใช้ตรวจสอบลักษณะพันธุ์พืช (DUS)

6.1.2 ลักษณะที่กำหนดให้ใช้สำหรับการตรวจสอบร่วมกัน (Asterisked Characteristics) (*)

เป็นลักษณะประจำพันธุ์ที่มีความสำคัญต่อการปรับหลักเกณฑ์การตรวจสอบรายละเอียดลักษณะพันธุ์พืช (Variety descriptions) ระหว่างประเทศให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน จะต้องมีการตรวจสอบ DUS ทุกครั้งและบันทึกรวมเข้าด้วยกันเพื่อเป็นรายละเอียดลักษณะพันธุ์พืชที่ปรากฏในหลักเกณฑ์การตรวจสอบลักษณะประจำพันธุ์ ยกเว้นเมื่อสถานะของลักษณะที่แสดงออกของลักษณะประจำพันธุ์ก่อนหน้านี้หรือปัจจัยแวดล้อมในระดับภูมิภาคทำให้การปฏิบัติมีความไม่เหมาะสม

6.2 สถานะลักษณะที่แสดงออกและตัวเลขกำกับ (States of Expression and Corresponding Notes)

สถานะลักษณะที่แสดงออกกำหนดเพื่ออธิบายลักษณะ ซึ่งการแสดงออกในแต่ละสถานะจะถูกกำกับด้วยตัวเลขที่สอดคล้องกัน เพื่อง่ายต่อการบันทึกข้อมูลและการแลกเปลี่ยนข้อมูล

6.3 ชนิดของการแสดงออก

QL หมายถึง ลักษณะทางคุณภาพ (qualitative characteristic)

QN หมายถึง ลักษณะทางปริมาณ (quantitative characteristic)

PQ หมายถึง ลักษณะทางคุณภาพเทียม (pseudo-qualitative characteristic)

6.4 ตัวอย่างพันธุ์ (Example Varieties)

ตัวอย่างพันธุ์เตรียมไว้เพื่อให้เห็นลักษณะที่แสดงออกชัดเจนของแต่ละลักษณะที่แสดงออก

6.5 เครื่องหมาย (Legend)

(*) หมายถึง ลักษณะที่กำหนดให้ใช้สำหรับการตรวจสอบร่วมกัน (Asterisked Characteristics) (ข้อ 6.1.2)

QL หมายถึง ลักษณะทางคุณภาพ (qualitative characteristic) (ข้อ 6.3)

QN หมายถึง ลักษณะทางปริมาณ (quantitative characteristic) (ข้อ 6.3)

PQ หมายถึง ลักษณะทางคุณภาพเทียม (pseudo-qualitative characteristic) (ข้อ 6.3)

MG หมายถึง การวัดจากกลุ่มต้นพืชหรือส่วนของพืช แล้วใช้ค่าที่ได้เป็นตัวแทนของพันธุ์ (single measurement of a group of plants or parts of plants)

MS หมายถึง การวัดต้นพืชหรือส่วนของพืชจากทุกต้นแล้วใช้ค่าเฉลี่ยที่ได้เป็นตัวแทนของพันธุ์ (measurement of a number of individual plants or parts of plants)

VG หมายถึง การประเมินด้วยสายตาจากกลุ่มต้นพืชหรือส่วนของพืช แล้วใช้ค่าสังเกตที่ได้เป็นตัวแทนของพันธุ์ (visual assessment by a single observation of a group of plants or parts of plants)

VS หมายถึง การประเมินด้วยสายตาจากต้นพืชหรือส่วนของพืชจากทุกต้น แล้วใช้ค่าสังเกตที่ได้เป็นตัวแทนของพันธุ์ (visual assessment by observation individual plants or parts of plants)

(a)-(b) หมายถึง ดูรายละเอียดการตรวจสอบและบันทึกลักษณะประจำพันธุ์ข้อ 8.1

(+) หมายถึง ดูคำอธิบายเพิ่มเติมในรายละเอียดของเอกสารแนบท้ายข้อ 8.2

7. แบบบันทึกลักษณะประจำพันธุ์ที่จะตรวจสอบ: หอมแดง (*Allium ascalonicum* L.)

ล. ที่ Char. No.	ลักษณะประจำพันธุ์ (Characteristic)	ตัวอย่างพันธุ์ (Example Variety)	ตัวเลข (Note)
1. (*)	QN VG		
กลุ่มใบ : จำนวนใบต่อลำต้นเทียม (Foliage : number of leaves per pseudostem)			
			น้อย (few) 3
			ปานกลาง (medium) 5
			มาก (many) 7
2. (*)	QN VG		
กลุ่มใบ : ทิศทาง (Foliage: attitude)			
			ตั้งตรง (erect) 1
			ตั้งตรงถึงกึ่งตั้งตรง (erect to semi-erect) 2
			กึ่งตั้งตรง (semi-erect) 3
			กึ่งตั้งตรงถึงทอดนอน (semi-erect to horizontal) 4
			ทอดนอน (horizontal) 5
3. (*)	QN VG		
กลุ่มใบ : การมีไข (Foliage: waxiness)			
			น้อย (weak) 3
			ปานกลาง (medium) 5
			มาก (strong) 7
4. (*)	QN VG		
กลุ่มใบ : ความเข้มของสีเขียว (Foliage : intensity of green color)			
			อ่อนมาก (very light) 1
			อ่อน (light) 3
			ปานกลาง (medium) 5
			เข้ม (dark) 7
5. (+)	QN VG		
กาบใบ : การงอ (Foliage : cranking)			
			ไม่งอหรืองอน้อยมาก (absent or weak) 1
			งอปานกลาง (intermediate) 2
			งอมาก (strong) 3
6.	QN VG/MS		
ใบ : ความยาว (Leaf : length)			
			สั้น (short) 3
			ปานกลาง (medium) 5
			ยาว (long) 7

ล. ที่ Char. No.	ลักษณะประจำพันธุ์ (Characteristic)		ตัวอย่างพันธุ์ (Example Variety)		ตัวเลข (Note)
7.	QN	MS			
ใบ : เส้นผ่านศูนย์กลาง (Leaf : diameter)					
แคบ (narrow)					3
ปานกลาง (medium)					5
กว้าง (broad)					7
8.	(*)	(+)	QN	VG	(a)
เฉพาะพันธุ์ที่ขยายพันธุ์ด้วยเมล็ด : หัว : แนวโน้มการแตก					
หัวย่อย (Seed-propagated varieties only : Bulb: Tendency to split into bulblets (with dry skin around each bulblet)					
ไม่มีหรือน้อยมาก (absent or very weak)					1
น้อย (weak)					3
ปานกลาง (medium)					5
มาก (strong)					7
มากที่สุด (very strong)					9
9.	(*)	(+)	QN	VG	(b)
หัว : จำนวนหัวย่อยที่แตกออก (Bulb: degree of splitting into bulblets (with dry skin around each bulblet))					
ไม่มีหรือน้อยมาก (absent or very weak)					1
น้อย (weak)					3
ปานกลาง (medium)					5
มาก (strong)					7
มากที่สุด (very strong)					9
10.	(*)		QN	VG	(b)
หัวย่อย : ขนาด (Bulblet: size)					
เล็ก (small)					3
ปานกลาง (medium)					5
ใหญ่ (large)					7
11.	(*)		QN	MS	(b)
หัวย่อย : ความยาว (Bulblet : length)					
สั้นมาก (very short)					1
สั้น (short)					3
ปานกลาง (medium)					5
ยาว (long)					7
ยาวมาก (very long)					9

ล. ที่ Char. No.	ลักษณะประจำพันธุ์ (Characteristic)			ตัวอย่างพันธุ์ (Example Variety)	ตัวเลข (Note)
12. (*)	QN	MS	(b)		
หัวย่อย : เส้นผ่านศูนย์กลาง (Bulblet : diameter)					
สั้น (short)					3
ปานกลาง (medium)					5
ยาว (long)					7
13. (*)	QN	MS	(b)		
หัวย่อย : อัตราส่วนระหว่างความยาว/เส้นผ่านศูนย์กลาง (Bulblet : ratio length/diameter)					
เล็กมาก (very small)					1
เล็ก (small)					3
ปานกลาง (medium)					5
ใหญ่ (large)					7
ใหญ่มาก (very large)					9
14. (*)	(+)	QN	VG		
หัว/หัวย่อย : ตำแหน่งของส่วนที่กว้างที่สุด (Bulb/Bulblet : position of maximum diameter)					
ค่อนข้างไปทางต้น (towards stem end)					1
ตรงกลาง (at middle)					2
ค่อนข้างไปทางราก (towards root end)					3
15.	(+)	QN	VG		
หัว/หัวย่อย : ความกว้างของคอ (Bulb/Bulblet : width of neck)					
แคบมาก (very narrow)					1
แคบ (narrow)					3
ปานกลาง (medium)					5
กว้าง (broad)					7
กว้างมาก (very broad)					9
16. (*)	(+)	PQ	VG		
หัว/หัวย่อย : รูปร่างตัดตามยาว (Bulb/Bulblet : shape (in longitudinal section))					
รูปรี (elliptic)					1
รูปไข่ปานกลาง (medium ovate)					2
รูปรีกว้าง (broad elliptic)					3
รูปกลม (circular)					4
รูปไข่กว้าง (broad ovate)					5
รูปไข่กลับกว้าง (broad obovate)					6

ล. ที่ Char. No.	ลักษณะประจำพันธุ์ (Characteristic)	ตัวอย่างพันธุ์ (Example Variety)	ตัวเลข (Note)
	รูปสี่เหลี่ยมข้าวหลามตัด (rhombic)		7
	รูปรีปานกลางทางแนวนอน (transverse medium elliptic)		8
	รูปรีแคบทางแนวนอน (transverse narrow elliptic)		9
17. (*)	(+) QN VG		
หัว/หัวย่อย : รูปร่างตรงตำแหน่งที่เกิดราก (Bulb/Bulblet : shape of root end)			
บุ๋ม (depressed)			
แบน (flat)			
กลม (round)			
เรียวเล็กน้อย (weakly tapered)			
เรียวมาก (strongly tapered)			
18.	QN VG		
หัว/หัวย่อย : การเกาะติดของเปลือกแห้งหลังการเก็บเกี่ยว (Bulb/Bulblet : adherence of dry skin after harvest)			
น้อย (weak)			3
ปานกลาง (medium)			5
มาก (strong)			7
19.	QN VG		
หัว/หัวย่อย : ความหนาของเปลือกแห้ง (Bulb/Bulblet : thickness of dry skin)			
บาง (thin)			3
ปานกลาง (medium)			5
หนา (thick)			7
20. (*)	PQ VG		
หัว/หัวย่อย : สีที่ส่วนฐานของเปลือกแห้ง (Bulb/Bulblet : base color of dry skin)			
ขาว (white)			1
เทา (grey)			2
เขียว (green)			3
เหลือง (yellow)			4
น้ำตาล (brown)			5
ชมพู (pink)			6
แดง (red)			7
ม่วง (purple)			

ล. ที่ Char. No.	ลักษณะประจำพันธุ์ (Characteristic)	ตัวอย่างพันธุ์ (Example Variety)	ตัวเลข (Note)
21. (*)	QN VG		
ยกเว้นพันธุ์ที่เปลือกแห้งเป็นสีขาว : หัว/หัวย่อย : ความเข้ม ของสีที่ส่วนฐานของเปลือกแห้ง (Excluding varieties with white dry skin : Bulb/Bulblet : intensity of base color of dry skin)			
			อ่อน (light) 3
			ปานกลาง (medium) 5
			เข้ม (dark) 7
22. (*)	PQ VG		
หัว/หัวย่อย : เฉดสีของสีของเปลือกแห้ง (Bulb/Bulblet: hue of color of dry skin (in addition to base color))			
			ไม่มี (absent) 1
			ขาว (white)
			เทา (greyish) 2
			เขียว (greenish) 3
			เหลือง (yellowish) 4
			น้ำตาล (brownish) 5
			ชมพู (pinkish) 6
			แดง (reddish) 7
			ม่วง (purplish) 8
23. (*)	PQ VG		
หัว/หัวย่อย : สีของเนื้อเยื่อชั้นผิวเกล็ดเนื้อ (Bulb/Bulblet: coloration of epidermis of fleshy scales)			
			ไม่มี (absent) 1
			เขียว (greenish) 2
			แดง (reddish) 3
			ม่วง (purple)
24. (*) (+)	QN MS (b)		
หัว/หัวย่อย : จำนวนการงอกต่อกิโลกรัม (Bulb/Bulblet: number of growing points per kg)			
			น้อยมาก (very low) 1
			น้อย (low) 3
			ปานกลาง (medium) 5
			สูง (high) 7
			สูงมาก (very high) 9

ล. ที่ Char. No.	ลักษณะประจำพันธุ์ (Characteristic)				ตัวอย่างพันธุ์ (Example Variety)	ตัวเลข (Note)
25. (*) (+)	QN	MG				
หัว/หัวย่อย : น้ำหนักแห้ง (Bulb/Bulblet : dry matter content)						
น้อยมาก (very low)						1
น้อย (low)						3
ปานกลาง (medium)						5
สูง (high)						7
สูงมาก (very high)						9
26. (*)	QN	MS				
ระยะเวลาเก็บเกี่ยว (Time of harvest maturity)						
เร็ว (early)						3
ปานกลาง (medium)						5
ช้า (late)						7
27. (+)	QN	MS				
ระยะเวลากลางออกระหว่างเก็บรักษา (Time of sprouting during storage)						
เร็ว (early)						3
ปานกลาง (medium)						5
ช้า (late)						7
28. (*) (+)	QN	VG				
ลักษณะเพศผู้เป็นหมัน (Male sterility)						
ไม่มีหรือน้อยมาก (absent or very weak)						1
น้อย (weak)						2
ปานกลาง (strong)						3

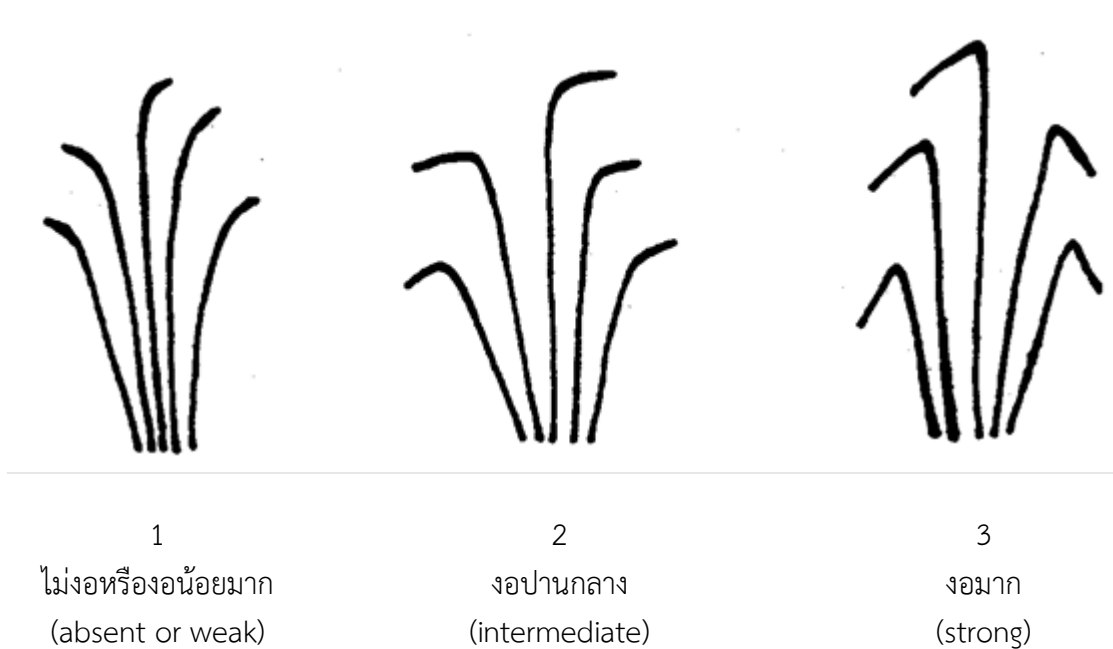
8. อธิบายตารางบันทึกลักษณะประจำพันธุ์ (Explanations on the Table of Characteristics)

8.1 คำอธิบายที่ใช้สำหรับทุกลักษณะในตารางลักษณะประจำพันธุ์

- (a) พิจารณาและบันทึกลักษณะจากตัวอย่างพืชที่เจริญเติบโตจากเมล็ดโดยตรง
- (b) พิจารณาและบันทึกลักษณะจากตัวอย่างพืช (หัว/หัวย่อย) ที่ส่งมอบหรือหัวที่ปลูกใหม่ซึ่งเก็บมาจากการขยายพันธุ์โดยใช้เมล็ด

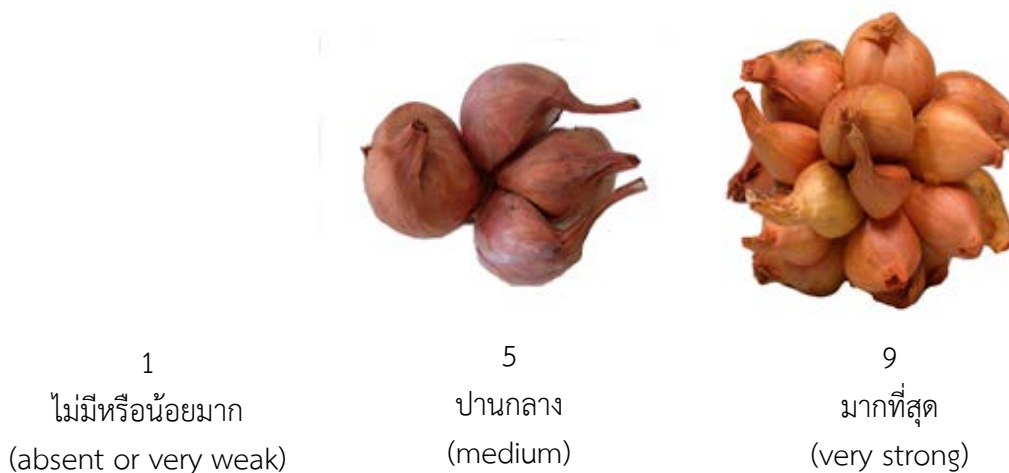
8.2 คำอธิบายในแต่ละลักษณะในตารางลักษณะประจำพันธุ์

ล.5 กลุ่มใบ : การงอของใบเทียม (Foliage : cranking)

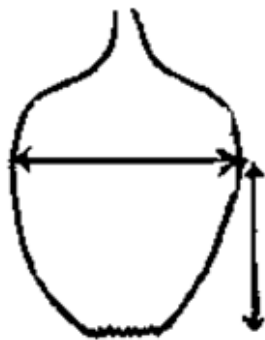

ล.8 เฉพาะพันธุ์ที่ขยายพันธุ์ด้วยเมล็ด : หัว : แนวโน้มการแตกหัวย่อย (Seed-propagated varieties only : Bulb: Tendency to split into bulblets (with dry skin around each bulblet))

ล.9 หัว : จำนวนหัวย่อยที่แตกออก (Bulb: degree of splitting into bulblets (with dry skin around each bulblet))

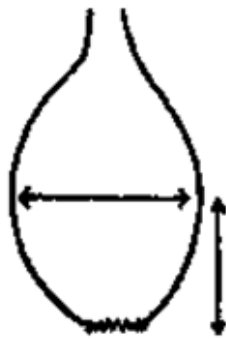

ล.14 หัว/หัวย่อย : ตำแหน่งของส่วนที่กว้างที่สุด (Bulb/Bulblet: position of maximum diameter)

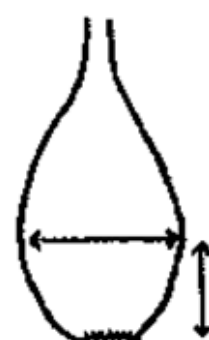
1

ค่อนข้างไปทางต้น
(towards stem end)

2

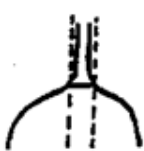
ตรงกลาง
(at middle)

3

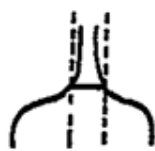
ค่อนข้างไปทางราก
(towards root end)

ล.15 หัว/หัวย่อย : ความกว้างของคอ (Bulb/Bulblet: width of neck)

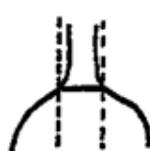
1

แคบมาก
(very narrow)

3

แคบ
(narrow)

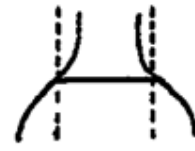
5

ปานกลาง
(medium)

7

กว้าง
(broad)

9

กว้างมาก
(very broad)

ล.16 หัว/หัวย่อย : รูปร่างตัดตามยาว (Bulb/Bulblet : shape (in longitudinal section))

1

รูปรี
(elliptic)

2

รูปไข่ปานกลาง
(medium ovate)

3

รูปรีกว้าง
(broad elliptic)

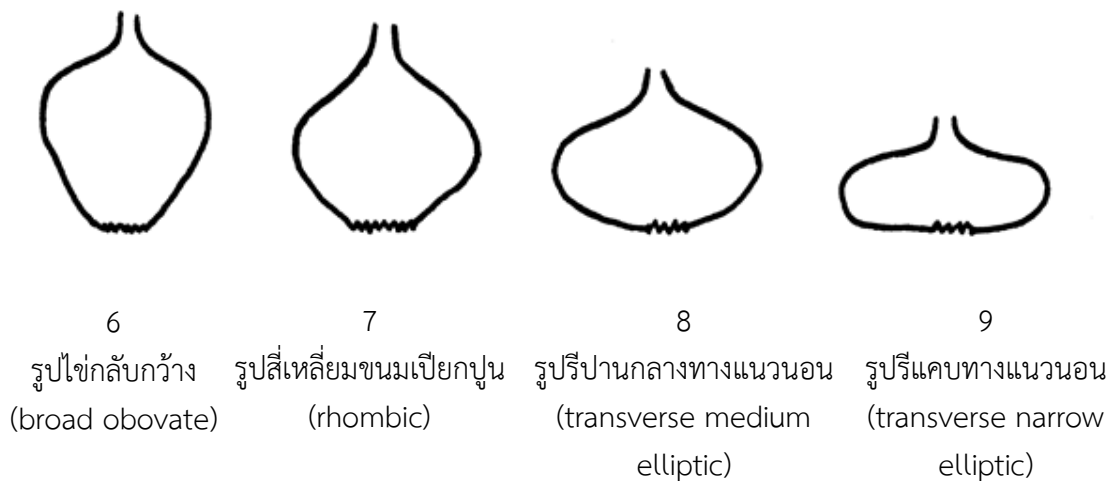
4

รูปกลม
(circular)

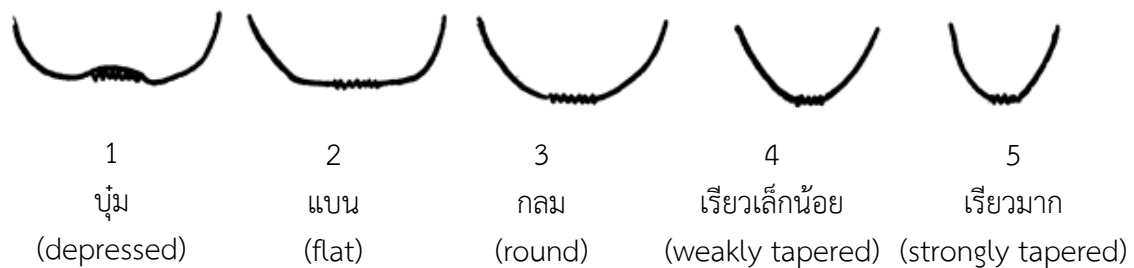

5

รูปไข่กว้าง
(broad ovate)

ล.17 หัว/หัวย่อย : รูปร่างของราก (Bulb/Bulblet : shape of root end)

ล.24 หัว/หัวย่อย : จำนวนการงอกต่อกิโลกรัม (Bulb/Bulblet: number of growing points per kg)

เมื่อหัว/หัวย่อยแห้งสนิทที่เวลาสิ้นสุดการจัดเก็บ ช่วงก่อนที่จะเริ่มแตกหน่อ ควรประเมินจำนวนการงอกตรงตำแหน่งที่มีการเติบโต (ส่วนแกน) โดยนำหัว/หัวย่อยที่มีขนาดปานกลางมาตัดตามแนวขวางเป็น $\frac{1}{3}$ ของความยาวจากส่วนฐาน ซึ่งแต่ละแกนจะปรากฏเป็นตำแหน่งที่มีการเติบโต สังเกตตำแหน่งที่มีการเติบโต มักมีสีเขียวล้อมรอบด้วยวงแหวนของเนื้อเยื่อ

สำหรับการกำหนดพันธุ์ต่าง ๆ ในแต่ละหัว/หัวย่อยจะมีจำนวนการงอกตรงตำแหน่งที่มีการเติบโตแตกต่างกันไปตามขนาดของหัว ซึ่งขนาดของหัวจะขึ้นอยู่กับขนาดของหัวเดิมที่เกิดขึ้นมาก่อน อย่างไรก็ตาม น้ำหนักของหัวต่อตำแหน่งที่มีการเติบโตนั้นสอดคล้องกันกับพันธุ์ต่างๆ โดยไม่ต้องคำนึงถึงขนาดของหัว ดังนั้นลักษณะนี้ควรจะสังเกตจำนวนการงอกตรงตำแหน่งที่มีการเติบโตต่อกิโลกรัม (นั่นคือ การผกผันน้ำหนักของหัวต่อตำแหน่งที่มีการเติบโต)

ล.25 หัว/หัวย่อย : น้ำหนักแห้ง (Bulb/Bulblet : dry matter content)

ควรกำหนดปริมาณหัว/หัวย่อยที่แห้ง (เช่น 1 ตัวอย่าง ควรมี 20 หัวในแต่ละแปลง) ซึ่งควรกำจัดผิวแห้งและส่วนที่ยื่นออกมาจากฐานรากของหัวเหล่านั้น และควรเตรียมตัวอย่างจาก 20 หัว โดยการตัดเป็นชิ้นเล็กๆ ขนาด 1 – 5 มม. จากนั้นชั่งน้ำหนักตัวอย่างที่ใช้เป็นตัวแทนหลังจากการตัด (การย่อยสลายทางชีวภาพของน้ำตาลและคาร์โบไฮเดรตจะเริ่มทันทีที่เซลล์เสียหาย) ดังนั้นควรทำตัวอย่างให้แห้งที่อุณหภูมิ 105 องศาเซลเซียส เป็น

เวลา 2 ชั่วโมง แล้วลดอุณหภูมิลงเหลือ 65 องศาเซลเซียส เป็นเวลา 22 ชั่วโมง ซึ่งจำเป็นต้องลดอุณหภูมิเพื่อหลีกเลี่ยงกระบวนการคาราเมลไลเซชัน และควรประเมินน้ำหนักแห้งหลังจาก 24 ชั่วโมง นอกจากนี้ยังสามารถประเมินปริมาณหัว/หัวย่อยที่แห้งได้ด้วยเครื่องวัดการหักเหของแสง

ล.27 ระยะเวลาการงอกระหว่างเก็บรักษา (Time of sprouting during storage)

ควรรักษาอุณหภูมิในการเก็บให้อยู่ระหว่าง 2 – 5 องศาเซลเซียส และต้องมีการระบายอากาศดี โดยการจัดเก็บในสภาพอุณหภูมิที่สามารถซ้อนทับกันได้และมีการระบายอากาศดี

ส่วนในสภาพอากาศที่มีอุณหภูมิในฤดูร้อนที่เย็นกว่าปกติ แนะนำให้ "บ่มหัว" อุณหภูมิที่ 30 – 35 องศาเซลเซียส ของเป็นเวลา 2 สัปดาห์ และควรหลีกเลี่ยงอุณหภูมิที่สูงกว่า 40 องศาเซลเซียส เพื่อป้องกันการเจริญเติบโตของเชื้อรา (*Aspergillus niger*) เกิดการเจริญเติบโต

ควรใช้หัวอย่างน้อย 50 หัว เพื่อประเมินการแตกหน่อ ควรทำการประเมินทุก 2 – 4 สัปดาห์

ล.28 ลักษณะเพศผู้เป็นหมัน (Male sterility)

หลังจากปลูกหัวที่เก็บเกี่ยวในปีที่สองจะมีดอกปรากฏออกมา เมื่อระยะดอกบานเต็มที่ควรจะประเมินความเป็นหมันของตัวผู้ โดยตรวจสอบองศาว่าถูกปล่อยออกจากอับเรณูหรือไม่ ซึ่งลักษณะดังกล่าวนี้ต้องสังเกตพืชที่ละต้น การแสดงออกดังกล่าวแสดงถึงเปอร์เซ็นต์ตัวผู้เป็นหมันของพืช

กำหนดคำอธิบายลักษณะ (State)	ตัวเลข (Note)	เปอร์เซ็นต์ตัวผู้เป็นหมัน (% male sterility)
ไม่มีหรือน้อยมาก (absent or very weak)	1	0-10 %
น้อย (weak)	2	11-80 %
มาก (strong)	3	81-100 %

9. การประมาณค่าใช้จ่ายและวิธีการชำระค่าใช้จ่ายในการตรวจสอบลักษณะ

9.1 ประมาณการค่าใช้จ่าย ในการตรวจสอบลักษณะประจำพันธุ์พืชที่ขอจดทะเบียนเป็นพันธุ์พืชใหม่

- 1) ค่าจ้างเหมาเตรียมพื้นที่/เตรียมดิน
- 2) ค่าจ้างเหมาปลูก ดูแลรักษา บันทึกข้อมูล และเก็บเกี่ยว
- 3) ค่าเดินทางเพื่อไปดำเนินการตรวจสอบของคณะทำงานตรวจสอบภาคสนามและคณะเจ้าหน้าที่บันทึก
ลักษณะ
- 4) ค่าวัสดุ

หมายเหตุ ทั้งนี้รายละเอียดค่าใช้จ่ายอาจเปลี่ยนแปลงได้โดยให้เป็นไปตามรายจ่ายจริง

9.2 วิธีการชำระค่าใช้จ่าย ระยะเวลา จำนวนครั้ง และสถานที่ชำระค่าใช้จ่าย ให้เป็นไปตามที่คณะทำงานตรวจสอบภาคสนามกำหนด